

چکیده

سابقه و هدف: در این واقعیت که بکارگیری سیستم اطلاعات در سازمان های ارائه کننده خدمات بهداشتی یک ضرورت اجتناب ناپذیر است، شکی نیست. از این رو سازمان ها سعی در به خدمت در آوردن فن آوری پیشرفته جهت رسیدن به اهداف کسب و کارشان هستند. اما با وجود سرمایه گذاری های کلان در این راه، نتایج مورد انتظار حاصل نشده و سازمانها دچار مشکلات عدیده ی در مدیریت سیستم اطلاعاتشان می شوند. یک مدیریت قوی سیستم اطلاعات و تکنولوژی همراه آن ابتدا مستلزم یک برنامه ریزی بسیار قوی است. در این میان، انتخاب یا طراحی یک روش برنامه ریزی مناسب برای سازمان های ارائه کننده خدمات بهداشتی که متناسب با بافت فنی- اجتماعی سازمان باشد، اولین قدم در تضمین موفقیت برنامه ریزی سیستم اطلاعات است. حال با توجه به اهمیت این موضوع و با توجه به مشکلات موجود در برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات سلامت، پژوهشگر درصدد برآمد که مدل برنامه ریزی استراتژیکی را متناسب با ویژگیهای ایران طراحی نماید.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر از نوع توصیفی که به صورت تطبیقی انجام شده است. گردآوری داده ها با بررسی منابع و متون معتبر علمی و مراجعه به بخش های برنامه ریز سیستم اطلاعات در وزارت بهداشت انجام گردیده است. سپس مدل های استخراجی مورد تطبیق قرار گرفته و مدل پیشنهادی ارائه گردید. در ادامه مدل پیشنهادی جهت تکنیک دلفی به متخصصین ارائه شد. جامعه مورد پژوهش، متشکل از ۸ مدل برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات انتخابی بود، و در مرحله معتبر سازی، ۱۰ نفر از متخصصین و مدیران برنامه ریز سیستم اطلاعات وزارت بهداشت بودند. اعتبار پرسشنامه طراحی شده از طریق تعیین اعتبار محتوا و پایایی آن از طریق از روش آزمون مجدد ($r=0/8$) سنجیده شد.

یافته ها: یافته های پژوهش نشان می دهد هر یک از مدل های نظری متناسب با نوع خاصی از معماری است و هر کدام بر اساس بافت فنی- اجتماعی سازمانها بومی سازی می شوند. مدل های تجربی برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات مطالعه شده نیز هر کدام دارای ویژگی خاص خود می باشند که برای برنامه ریزی استراتژیک در سازمانهای خاص ارائه شده اند. در مرحله تطبیق مدلها این اختلافات خود را بیشتر نشان می دهد. هر کدام از مدلها براساس ویژگی سازمان مورد استفاده، بر مولفه ی خاصی از مدل تاکید می ورزند. بررسی های صورت گرفته بر مدل مورد استفاده وزارت بهداشت نیز نشان می دهد که در برخی از مراحل، این مدل دارای نقص های است و به برخی از نیازهای برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات سلامت توجه نشده است. همچنین در پایان تمامی مراحل مدلی که برای برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات سلامت در ایران پیشنهاد شد، مورد تایید متخصصین مربوطه قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری: برنامه ریزی استراتژیک سیستم اطلاعات سلامت فرآیندی چند مرحله ی است که می بایست در چارچوب خاصی انجام گیرد. ابتدا می بایست پیش از تحلیل کسب و کار و سیستم اطلاعات، آمادگی و فرهنگ سازی در سازمان انجام شود. سپس دورنما و رسالت سیستم اطلاعات استخراج و فرآیندهای نیازمند تغییر مهندسی مجدد می شوند. معماری وضعیت هدف تعیین و در پی آن برنامه استراتژیک سیستم اطلاعات سلامت تدوین می شود.

کلید واژه ها: سیستم اطلاعات، سیستم اطلاعات سلامت، مدل، برنامه ریزی استراتژیک، مدل برنامه ریزی استراتژیک